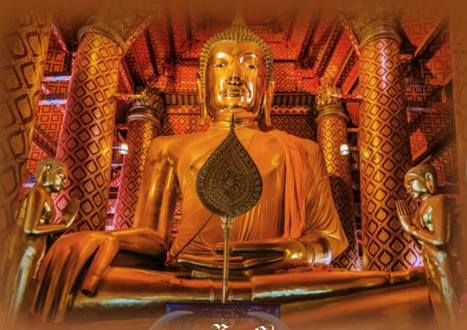

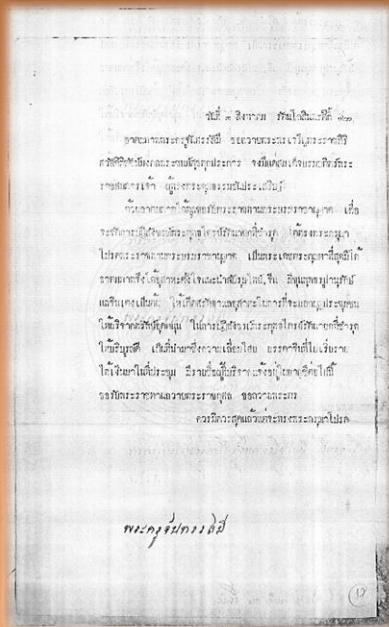
พระพุทธรูปไตรรัตน์นายก

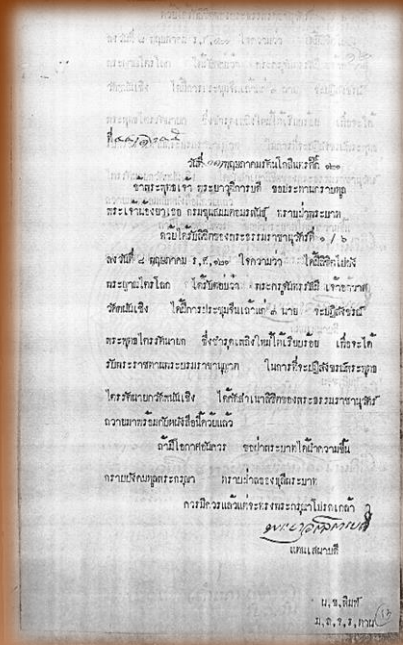
บาทก...นำริ
เรื่องเล่าจาก
ไมโครฟิล์ม

ตอนการปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปรัตนนายก (หลวงพ่อโต วัดพนัญเชิงวรวิหาร) ร.ศ. ๑๒๑

๒๑ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๐ เวลาบ่าย ๒ โมงเศษ เกิดเพลิงไหม้ผ้าซึ่งห่มองค์พระพุทธรูปองค์ใหญ่ พระสงฆ์และประชาชนช่วยระงับเพลิง เมื่อระงับเพลิงลงได้แต่พระพุทธรูปเกิดความเสียหายหลายแห่ง ที่ระหว่างพระอุระยาว ๓ ศอกเศษ กว้าง ๑ ศอกเศษที่พระปฤษฎางยาว ๔ ศอกเศษ กว้าง ๓ ศอกเศษ ที่อื่นประมาณเล็กน้อยอีกหลายแห่ง

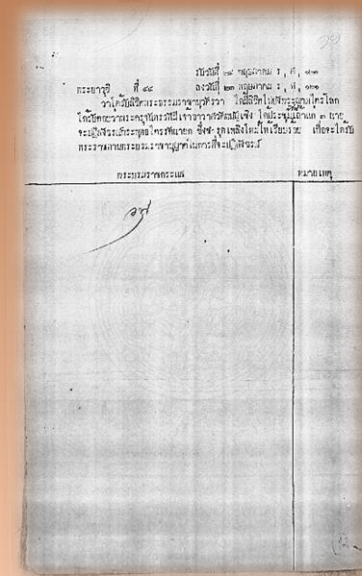
ต่อมาพระครูจันทรธรรมาจารย์ พระสมุห์ พระใบฎีกา วัดพนัญเชิงได้ทำรายงานถวายต่อเจ้าคุณญาณไตรโลก คณะรองมณฑลกรุงเก่าทราบ ว่า พระครูจันทรธรรมาจารย์ เจ้าอาวาสวัดพนัญเชิงได้ไต่สวนพระสงฆ์ซึ่งให้รักษาอยู่ในพระวิหาร ได้ความว่าไม่พบว่าใครขึ้นไปบนตักองค์พระพุทธรูป ไม่ทราบต้นเพลิงมาจากที่ใดมีเพียงพระสงฆ์และประชาชนที่เข้ามานมัสการเท่านั้น

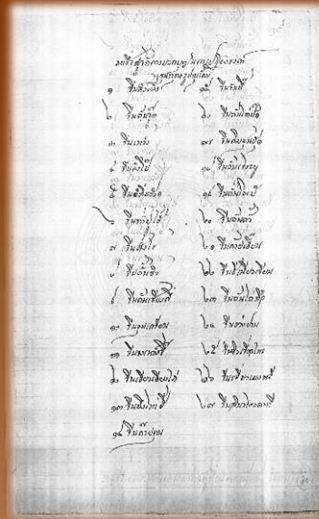
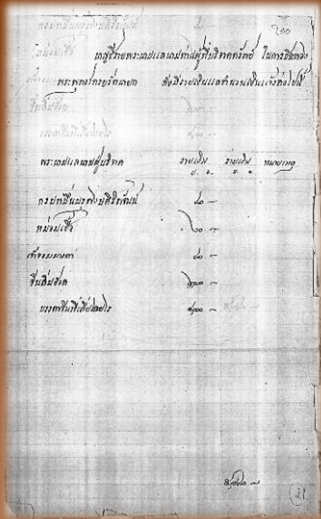

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๑ พระยาอภัยภูเบศร ขอร้องกราบบังคมทูลพระ
เจ้าน้อยยาเธอกรมขุนสมมตอมรพันธุ์ ทราบฝ่าพระบาท ด้วยได้รับลิขิตของพระธรรมรา
ชาอนุวัตร ที่ ๑/๖ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๑ ใจความว่า ได้มีลิขิตไปยังพระญาณไตร
โลก ได้รับตอบว่าพระครูจันทรรักษ์มีเจ้าอาวาสวัดพนัญเชิงได้มีการประชุมเงินเก่าแก่ ๓ นาย
จะปฏิสังขรณ์พระพุทธไตรรัตนนายกวัดพนัญเชิงซึ่งชำรุดเพลิงไหม้ให้เรียบร้อย เพื่อจะ
ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ในการที่จะปฏิสังขรณ์พระพุทธไตรรัตนนายกวัด
พนัญเชิง ได้คัดสำเนาลิขิตของพระธรรมราชาอนุวัตร ถวายมาพร้อมกับหนังสือนี้ด้วยแล้ว ถ้า
มีโอกาสนั้นขอฝ่าพระบาทได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลี
พระบาท

ต่อมาวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๑ กรมราชเลขาการ แจ้งความมายัง
พระยาอภัยภูเบศร ด้วยได้รับหนังสือท่าน ที่ ๔๔/๑๒๔๕ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๑
นี้ว่าได้รับลิขิตพระธรรมราชาอนุวัตร เรื่องพระครูจันทรรักษ์ เจ้าอาวาสวัดพนัญเชิง ขอพระ
บรมราชานุญาตปฏิสังขรณ์พระพุทธไตรรัตนนายก ซึ่งได้ประชุมเงินเก่าแก่คิดจะปฏิสังขรณ์
ที่ต้องเพลิงไหม้ให้ดีขึ้นดังเก่านั้น ได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบฝ่าละออง
ธุลีพระบาทแล้ว โปรดเกล้าพระราชทานพระบรมราชานุญาต

รายนามผู้บริจาคทรัพย์ปฏิสังขรณ์พระพุทธไตรรัตนนายก

จนกระทั่งวันที่ ๓ สิงหาคม ร.ศ. ๑๒๑ พระครูจันทรรัตน์ เจ้าอาวาสวัด พนัญเชิง ทราบว่าทรงโปรดเกล้าพระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว จึงได้มีการประชุมปรึกษาหารือแลบอกบุญประชุมชน ที่มีความเลื่อมใสในพระพุทธไตรรัตนนายกนี้ จึงได้จัดแยกย้ายกันไปเที่ยวเก็บได้เงินมารวบรวมในที่ประชุมชน โดยมีพระครูจันทรรัตน์เป็นประธาน เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท เพื่อที่จะได้จัดการปฏิสังขรณ์ แล้วได้เก็บเงินส่วนการมหรสพสมโภชพระพุทธไตรรัตนนายก จัดให้มีจิว ๓ โรง และหนังหน้าจอ ๑ โรง และทราบว่าจะทรงเสด็จพระราชดำเนินทรงปิดทององค์พระพุทธไตรรัตนนายก เป็นพระฤกษ์แลพระราชกุศลวันพิเศษ ยังความปิติยินดีต่อพสกนิกรที่จะพร้อมกันเข้ากราบถวายบังคมใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ด้วยความกตัญญูกตเวที

เอกสารอ้างอิง

- 1.เอกสารจดหมายเหตุชุดกรมราชเลขาธิการ ม-ร.5 ศ6/27 เรื่องวัดพนัญเชิง
- 2.<https://dhamma.mthai.com/witchcraft/2970.html>
- 3.<https://mapio.net/images-p/60186502.jpg>

ท่าช้างวังหลวงพนัญเชิงสุพรรณบุรี

เรียบเรียงโดย

นายอาทิตย์ เกียงจันทร์ นักจดหมายเหตุ
หอจดหมายเหตุแห่งชาติ จังหวัดสุพรรณบุรี